

Фінансова стійкість як об'єкт стратегічного аналізу страхової організації

**Замулянець К. В., викладач кафедри економіки підприємства,
фінансів, обліку та аудиту**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Особливістю сучасного стану розвитку суспільства є той факт, що ризикова ситуація стає одним із найважливіших його чинників. Ризикові ситуації формуються під впливом природних явищ, науково-технологічної революції, розвитку економіки, зносу устаткування, соціально-економічної нестабільності суспільства.

Існуючі схеми контролю платоспроможності і стійкості страхових компаній виявилися малоефективними в умовах кризи. Необхідно перед усім визначити сутність самого поняття – стійкість. В економічній літературі у галузі страхування використовується кілька трактувань поняття «фінансова стійкість». У роботах одних авторів визначення ґрунтується на аналізі статистичних показників – коефіцієнтів та їхніх критеріїв. Наукові публікації інших авторів свідчать про часте змішування понять «платоспроможність» та «фінансова стійкість». Проте, навіть якщо взяти до уваги лише часовий критерій, можна зробити висновок, що під «платоспроможністю» необхідно розуміти здатність організації виконувати зобов'язання у певний момент часу. Водночас, поняття «фінансова стійкість» визначає здатність страховика виконувати зобов'язання в будь-який момент часу. В тому числі, й у будь-який час у майбутньому. Отже, платоспроможність є «миттєвим показником», зрізом стану компанії в момент проведення аналізу і є зовнішнім проявом фінансової стійкості страховика на певну дату [1, с. 64; 2, с. 241].

Заслуговує на увагу підхід Л. Временко та О. Корват [3, с. 61], які розглядають категорію «платоспроможність» як синонім поняття «фінансова стійкість». При цьому вони вважають, що платоспроможність є показником, який характеризує стан страховика не лише на час проведення аналізу його діяльності, але і на майбутнє. Є автори, які не ототожнюють поняття «фінансова стійкість» та

«платоспроможність». Так, наприклад, В.О. Сухов пропонує чітко розмежувати поняття фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності. У праці авторського колективу під керівництвом С.С. Осадця стверджується, що: «фінансова надійність страховика – це його здатність виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування і перестраховування в разі впливу несприятливих чинників. Тому стійка фінансова надійність страхових операцій дає можливість страховикові виконати всі зобов'язання за будь-яких несприятливих обставин [4, с. 521]. У наведеному визначенні не враховується фінансова та інвестиційна види діяльності.

Сьогодні відсутня єдність думки щодо класифікації факторів, які впливають на фінансову стійкість страхових компаній. Пропонуються внутрішні, зовнішні і змішані чинники фінансової стійкості. Різні автори пропонують досить широкий набір факторів, у тому числі: політична ситуація, умови зовнішньоекономічної діяльності, стратегія страхової організації щодо обсягу нерозподіленого прибутку, кон'юнктура ринку та ін.

При формуванні методичного комплексу стратегічного аналізу слід враховувати ряд особливостей страхового бізнесу. Так, страхова компанія бере на себе фінансові зобов'язання, дата виконання яких настає або через досить великий проміжок часу (life), або строк настання і розмір яких заздалегідь невідомо (nonlife) [4, с. 75-76].

На момент виконання страховиком своїх фінансових зобов'язань стабільність параметрів середовища, в якому він перебуває, можуть бути порушені внаслідок несподіваного негативного впливу одного або низки внутрішніх і зовнішніх чинників, тобто стійкість страхових компаній носить вірогідний характер.

Ціль стратегічного аналізу — розробка проектів стратегій страхових організацій. У даному випадку ми виходимо з того, що підтримання фінансової стійкості — це процес. Забезпечення фінансової стійкості, тобто утримання фінансової компанії не дивлячись на кризові явища на заданій траєкторії, залежить від багатьох факторів. У стратегічному плані важливо мати інформацію не лише стосовно вчорашньої і сьогоднішньої ситуації, але й прогнозовані оцінки факторів (показників), які можуть впливати на фінансову стійкість.

У задачу стратегічного аналізу, таким чином, входять діагностика параметрів зовнішнього і внутрішнього середовища, які можуть бути причинами змін фінансової стійкості страхової компанії. Також необхідна постійна оцінка зовнішнього і внутрішнього середовища з метою розробки коригуючих заходів [3, с. 62].

Не дивлячись на те, що підходи і методики аналізу й оцінки фінансового стану в Україні тільки формуються, є проблеми інформаційного забезпечення, запропоновані система факторів і методики аналізу можуть бути корисними на практиці. Отже, сьогодні не має загального (стандартизованого) визначення стійкості, фінансової стійкості взагалі і страхових компаній, у тому числі методів її виміру, системи показників оцінки тощо, що значно ускладнює розробку практичних рекомендацій.

Список використаної літератури

1. Грачев А.В. Анализ и управление финансовой устойчивостью: Учебно-практическое пособие. – М.: Финпресс, 2002.
2. Грищенко Н. Б. Основы страховой деятельности: учеб. пособие / Н.Б. Грищенко. – М.: Финансы и статистика, 2012. — 352 с.
3. Временок Л. Пруденційні режими регулювання страхової діяльності: цілі, задачі, інструменти / Л. Временко, О. Корват // Страхова справа. – 2013. – №1. – С. 60 – 64.
4. Осадець С.С. Проблеми і перспективи розвитку страхової справи / С.С. Осадець, Н.В. Харченко // Фінанси України. – 2010. – № 3. – С. 74–78.